

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย Effects of group art activities on social development of young children.

พิไลพร สุภาพันธุ์¹ และ ชุติกานต์ เอี้ยวเล็ก²
Pilaiporn Supaphan¹ and Chutikan laolek²

¹นักศึกษาโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
²อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม จำนวน 15 แผน และแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบแก้ไขโดยดำเนินการทดลองกิจกรรม 15 ครั้ง เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ครั้งละ 40 นาที สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยชั้นเรียนพบว่า ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนจัดกิจกรรมเป็น 7.18 และ 1.42 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังจัดกิจกรรมเป็น 8.88 และ 0.33 ตามลำดับ

คำสำคัญ : พัฒนาการด้านสังคม / ศิลปะแบบกลุ่ม / เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this classroom study was to compare the effects of group art activities on social development of preschool children. Of kindergarten 3 students before and after the activity demographic groups studied include Preschool aged 5-6 years old who are studying in Kindergarten 3, Semester 1-2, Academic Year 2019, Tessaban 1 School (Kirk Kritaya Upatham), Kamphaeng Phet consisting of 17 tools. The instrument consists of 15 group activity plans by group art activities and assessment forms. Social development of preschool children By bringing the tools created for 3 experts to examine, fix, use the trial period of 15 activities, take the experiment 5 weeks, 3 days a week, 40 minutes each time. The results of the class research found that The effect of group art activities on social development of preschool children. The mean scores and standard deviations before were 7.18 and 1.42 respectively. The average scores and standard deviations after were 8.88 and 0.33 respectively.

Keywords : Social development / Group art activities / Young children

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเข้าสังคมที่เข้มแข็ง เด็กจะเติบโตมามีคุณภาพในสังคม ประสบความสำเร็จในชีวิต และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป และเมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยสามขวบ เด็กจะเรียนรู้กระบวนการที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเขา และจะทำให้เด็กเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตัวในสังคมที่ถูกต้อง นั่นคือการปรับตัวให้บุคคลอื่นยอมรับ ซึ่งในปัจจุบันปัญหาการเข้าสังคมและการมีพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กมีปัญหามากขึ้น เนื่องจากเด็กไทยยุคปัจจุบันค่อนข้างให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีหรือเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ มากขึ้น จึงมีโอกาสนี้จะได้เข้าสังคมค่อนข้างน้อย เด็กมีโลกส่วนตัวสูงขึ้น พูดน้อย จึงส่งผลทำให้พัฒนาการด้านสังคมของเด็กลดต่ำลง ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน การแสดงความรัก ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นหรือการแสดงออกด้านต่าง ๆ ทางสังคม การจัดกิจกรรมศิลปะไว้ในตารางกิจกรรมประจำวันของเด็กปฐมวัย มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยให้เด็กมีโอกาสได้คิดสร้างสรรค์ และแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาพ กิจกรรมศิลปะมีบทบาทเด่นชัดในการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก (ฉันทนา ภาคบงกช, 2549) ศิลปะในบ้านเรายังเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับความสนใจค่อนข้างน้อย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) กล่าวว่า เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบความพลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ สอดคล้องกับพญ.ณิชา ลิ้มตระกูล (2562) พัฒนาการด้านสังคมช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข พัฒนาการด้านสังคมเกิดขึ้นตั้งแต่วัยทารก หากทารกได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม จะมีความไว้วางใจผู้เลี้ยงดู ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการด้านสังคมที่สำคัญ เมื่ออายุมากขึ้นเด็กจะมีการพัฒนาที่ซับซ้อนมากขึ้น จะเริ่มอยากเล่นกับเพื่อน มีกลุ่มเพื่อนสนิท ได้เล่น ได้แสดงความรู้สึก ได้เรียนรู้ข้อตกลง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมตามวัยแต่ละช่วงอายุ

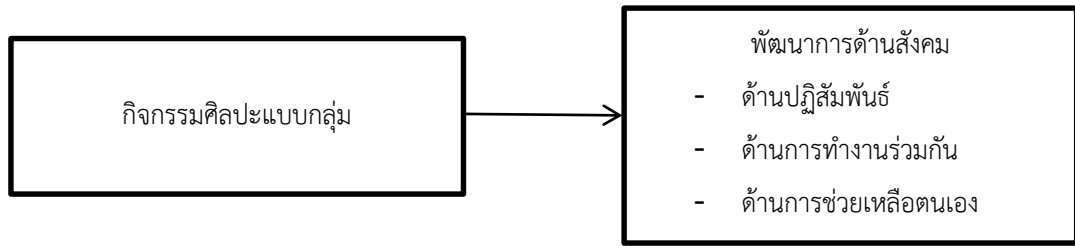
จากการศึกษากิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม กิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มเป็นการจัดกิจกรรมระบายสีเล่นกับสีปั้น ดินฉีก ตัด ปะประติษฐ์วัสดุโดยให้เด็กมีโอกาสทำงานร่วมกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกันซึ่งมีคุณค่าต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยเฉพาะพัฒนาการด้านสังคมการทำงานแบบร่วมมือจะช่วยให้เด็กได้คลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางที่เน้นการให้ความสำคัญทางการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เด็กเล็กและผู้ปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยก่อน 5 ขวบมีความเชื่อว่า ผลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์นั้นส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กในอนาคตทำให้มีทักษะทางสังคมและเป็นที่ยอมรับของเพื่อน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 58 คน ของโรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปลัมภ์)

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 คน ของโรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปลัมภ์) จังหวัดกำแพงเพชร

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม

ตัวแปรตาม คือ การแสดงออกทางสังคม ได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการช่วยเหลือตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมด้วยศิลปะแบบกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ให้แก่เด็กได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันกับเพื่อนและครู โดยการช่วยเหลือและออกความคิดเห็นด้วยกันผ่านงานศิลปะต่าง ๆ

พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์ การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือตนเอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ด้านการทำงานร่วมกัน หมายถึง การลงมือทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มได้สำเร็จ

ด้านการช่วยเหลือตนเอง หมายถึง การลงมือทำกิจกรรมและปฏิบัติกิจวัตรได้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์จัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 15 แผน มีขั้นตอนดังนี้

1.1.ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มสำหรับเด็กปฐมวัย

1.2.จัดทำแผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม ประกอบด้วย 15 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมวาดภาพห้องเรียนของเราจากสีเทียน กิจกรรมเป่าสีตามจินตนาการ กิจกรรมสลัดสีตามจินตนาการ กิจกรรมหยดสีตามจินตนาการ กิจกรรมพิมพ์ภาพต้นไม้จากก้านสำลีด้วยสีน้ำ กิจกรรมพิมพ์ภาพจังหวัดของเราด้วยวัสดุธรรมชาติ กิจกรรมประดิษฐ์บ้านของเราด้วยเมล็ดข้าว กิจกรรมฉีกปะภาพสวนดอกไม้ของเรา กิจกรรมฉีกปะภาพสวนผลไม้ของเรา กิจกรรมขยำกระดาษเป็นภาพสัตว์ในท้องทะเล กิจกรรมตัดกระดาษเป็นผีเสื้อแสนสวย กิจกรรมประดิษฐ์รถยนต์จากกล่องนม กิจกรรมประดิษฐ์โมบายจากแก้วน้ำ กิจกรรมการปั้นดินน้ำมันอาหารหลัก 5 หมู่ กิจกรรมปั้นดิน

น้ำมันประเพณีพระเล่นเพลง

1.3. นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มโดยใช้แบบประเมินระดับคุณภาพ 5 ระดับ ได้คะแนนเฉลี่ย 4.94 อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมาก

1.4. นำแผนที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

2. แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชุด โดยมีลักษณะเป็นการสังเกตประกอบไปด้วยแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1. แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย รายการประเมิน 3 ด้าน จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ เด็กปฐมวัยมีการสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติ
ด้านการทำงานร่วมกัน เด็กปฐมวัยลงมือทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มได้
ด้านการช่วยเหลือตนเอง เด็กปฐมวัยปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้

2.2. ศึกษาแบบสังเกตที่จะนำมาใช้ในการสังเกตเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรม

2.3. สร้างแบบสังเกตให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ โดยดูจากกิจกรรมและพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต

2.4. นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับเด็ก และนำมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังไม่ตรงจุดประสงค์

2.5. นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการประเมินก่อนการทดลองโดยนำแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน ใช้เวลาในการทำศิลปะแบบกลุ่มครั้งละ 40 นาที

2. ระยะเวลาดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที

3. ระยะหลังทดลอง เมื่อครบ 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลังการทดลองโดยนำแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยชุดเดิมไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน ใช้เวลาในการทำศิลปะแบบกลุ่มครั้งละ 40 นาที

วิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากบันทึกหลังการสอน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ผลการวิจัยในตารางที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านสังคม โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 7.18 และหลังการทดลองเท่ากับ 8.88 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการด้านสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพัฒนาการด้านสังคม ก่อนและหลังการทดลองทุกด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

การทดลอง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)
ก่อนการทดลอง	7.18	1.42
หลังการทดลอง	8.88	0.33

ผลการวิจัยในตารางที่ 2 พบว่า 1) เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสังคมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 2.12 หลังการทดลองเท่ากับ 2.88 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนด้านการมีปฏิสัมพันธ์ก่อนการทดลองเท่ากับ 0.60 หลังการทดลองเท่ากับ 0.33 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการมีปฏิสัมพันธ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

2) เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสังคมด้านการทำงานร่วมกัน โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 2.41 หลังการทดลองเท่ากับ 3.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนด้านการทำงานร่วมกันก่อนการทดลองเท่ากับ 0.51 หลังการทดลองเท่ากับ 0.00 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการทำงานร่วมกันหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3) เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสังคมด้านการช่วยเหลือตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 2.53 หลังการทดลองเท่ากับ 3.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนด้านการช่วยเหลือตนเองก่อนการทดลองเท่ากับ 0.72 หลังการทดลองเท่ากับ 0.00 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านการช่วยเหลือตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ซึ่งพัฒนาการทางสังคมด้านการช่วยเหลือตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.53$) รองลงมา คือ พัฒนาการทางสังคมด้านการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 2.41$) และน้อยที่สุด คือ พัฒนาการทางสังคมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.12$)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพัฒนาการด้านสังคมในแต่ละด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
การมีปฏิสัมพันธ์	2.12	2.88	0.60	0.33
การทำงานร่วมกัน	2.41	3.00	0.51	0.00
การช่วยเหลือตนเอง	2.53	3.00	0.72	0.00

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากบันทึกหลังการสอน

ก่อนทำการทดลองการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังขาดพัฒนาการทางด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์ การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กหญิง ก. เป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส ชอบเล่นร่วมกับเพื่อน แต่ชอบฟ้องว่าเพื่อนไม่แบ่งของเล่น ไม่แบ่งอุปกรณ์วัสดุในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในความเป็นจริง เด็กหญิง ก. เป็นคนที่ไม่แบ่งปันของเล่นให้แก่เพื่อน อีกทั้งไม่ชอบทำงานและเล่นร่วมกับเพื่อนในกลุ่มและคนอื่นๆ โดยปกติเด็กหญิง ก. จะไม่ยอมหากตนเองได้ของเล่นหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ น้อยกว่าเพื่อนคนอื่นๆ และอีกหนึ่งตัวอย่างเช่น เด็กชาย ก. มักจะไม่ค่อยสนใจการเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนแต่จะขอความช่วยเหลือจากครูแทน

ในระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มเพื่อนพัฒนาด้านสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า ช่วงสัปดาห์แรก แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 1, 2 และ 3 พบว่า เด็กปฐมวัยบางคนยังขาดการมีปฏิสัมพันธ์กันกับเพื่อน รวมถึงการทำงานร่วมกันกับเพื่อนเป็นกลุ่ม บางคนยังไม่รู้จักการแบ่งปัน เช่น การแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ หรือการแบ่งหน้าที่ในการทำงานเพราะเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ชอบทำงานคนเดียวในทุกหน้าที่มากกว่าแบ่งหน้าที่กันทำร่วมกับเพื่อน อีกทั้งเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการวางแผนและแบ่งหน้าที่กันทำ จึงทำให้เกิดการทะเลาะและแย่งกันทำงาน ส่งผลให้ใช้เวลานานในการลงมือทำกิจกรรมแต่ละครั้ง และพบว่าหลังจากการทำกิจกรรมแต่ละครั้งสำเร็จ เด็กบางคนก็ยังไม่สามารถเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อยได้ ครูต้องคอยให้คำแนะนำในแต่ละครั้ง ในช่วงสัปดาห์ที่ 2 แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 4, 5 และ 6 พบว่า เด็กปฐมวัยบางคนเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น สามารถพูดคุยและแบ่งปันหน้าที่กันทำกิจกรรมศิลปะได้ดีขึ้น โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในการเริ่มแบ่งหน้าที่วางแผนในการทำกิจกรรม เช่น ครูบอกให้เด็กหญิง ก. เป็นคนทากาวในกระดาษ เด็กหญิง ข. เป็นคนปะเมล็ดข้าว ซึ่งการแบ่งหน้าที่ในการทำงานศิลปะจึงทำให้เด็ก ๆ สามารถลดเวลาในการทำกิจกรรมให้สำเร็จได้ด้วยเวลาที่สั้นลงได้มากกว่าเดิมนอกจากนี้หลังจากทำกิจกรรมเสร็จ เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่สามารถเก็บของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าที่ได้ดีกว่าสัปดาห์แรกและสามารถแนะนำเพื่อนคนที่ไม่ช่วยเก็บของให้เก็บของได้ ช่วงสัปดาห์ที่ 3 แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 7, 8 และ 9 พบว่า เด็กปฐมวัยบางส่วนสามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนได้โดยที่ครูไม่ต้องคอยแนะนำหรือแบ่งหน้าที่ให้เด็กปฐมวัยแต่ละคนทำ ซึ่งเด็กเหล่านี้สามารถแนะนำหน้าที่การทำงานให้แก่เพื่อนภายในกลุ่มของตนเองได้ เช่น เด็กหญิง ค. เป็นเด็กที่ช่างพูด ช่างเจรจา จึงมักจะเป็นคนที่คอยจัดแจงหน้าที่และวางแผนให้กับเพื่อนภายในกลุ่มได้ ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีเด็กที่คอยแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานให้กับเพื่อนคนอื่นๆในกลุ่มได้ จึงทำให้การจัดกิจกรรมผ่านไปได้ด้วยดีมากขึ้น ส่งผลให้เด็กปฐมวัยทำงานเสร็จทันเวลา ทำงานร่วมกัน และเก็บของเข้าที่ได้ ช่วงสัปดาห์ที่ 4 แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 10, 11 และ 12 พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่หรือเกือบทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ทำงานร่วมกันได้ดีมากขึ้นและมีความสามัคคีในการสร้างสรรค์ผลงานให้สำเร็จอย่างสมบูรณ์แบบและสวยงาม เช่น จากกิจกรรมการขยำกระดาษเป็นรูปสัตว์ในท้องทะเล เด็ก ๆ ก็สามารถพูดคุยวางแผนกันได้ว่า ใครทำสัตว์อะไร ใครทำหน้าที่อะไร และหลังจากทำกิจกรรมสำเร็จแล้วเด็ก ๆ สามารถช่วยกันเก็บของได้อย่างเรียบร้อย ช่วงสัปดาห์ที่ 5 แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 13, 14 และ 15 พบว่า เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มได้ดี ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะออกมาเป็นที่น่าภาคภูมิใจ ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด ทุกคนมีส่วนร่วมช่วยในการทำงาน เช่น เด็กหญิง ก. ปั้นรูปอาหารหมูที่ 1 เด็กหญิง ง. ปั้นรูปอาหารหมูที่ 2 เด็กชาย ค. ปั้นรูปอาหารหมูที่ 3 เด็กชาย ง. ปั้นรูปอาหารหมูที่ 4 เด็กชาย จ. ปั้นรูปอาหารหมูที่ 5 แล้วนำรูปอาหารแต่ละหมูมารวมกันเป็นอาหารหลัก 5 หมู

หลังการทดลอง พบว่า เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันกับเพื่อนได้ดีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน เด็กปฐมวัยสามารถเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้นโดยที่ไม่ต้องมีครูแนะนำ

หรือสั่งให้เด็กทำ และหลังจากการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยสามารถเล่นร่วมกันกับเพื่อน แบ่งปันของใช้หรือของเล่นกับเพื่อนได้ดีมากขึ้น ตัวอย่างเช่น เด็กหญิง ก. ที่มีปัญหาในการแบ่งปันของใช้กับเพื่อนในตอนแรก ปัจจุบันมีความสุขกับการแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ให้กับเพื่อนและมีความภูมิใจในตนเองที่ได้แบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อน เนื่องจากเด็กหญิง ก. ขอบมาเล่าให้ครูฟังว่า “หนูแบ่งของเล่นให้เพื่อนค่ะ”

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 คน พบว่าผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยของพัฒนาการด้านสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากเด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนภายในกลุ่ม จึงทำให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านสังคมที่ประกอบไปด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ หรือการทำงานร่วมกันกับเพื่อนมากขึ้น รวมถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในการเก็บของเข้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับอริสา โสคำภา (2551) การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงระดับคะแนนพฤติกรรมทาง สังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิงอายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย 1 ห้องเรียนจาก 4 ห้องเรียนแล้วสุ่มนักเรียนจากห้องที่เลือกได้จำนวน 15 คน ใช้เป็นกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลองใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาทีรวม ระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือแผนการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน อีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต RAI เท่ากับ 0.9 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated - measures ANOVA) และ t - test แบบ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $P < .01$ และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตลอดช่วงการทดลองยกเว้นสัปดาห์ที่ 3 เท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงเล็กน้อย เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการช่วยเหลือ และด้านการแบ่งปัน พบว่าคะแนนพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ด้านความร่วมมือช่วงสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ด้านการช่วยเหลือมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 6, 7 และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ และในช่วงสัปดาห์ที่ 4, 7 และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ส่วนในช่วงสัปดาห์ที่ 5-6 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปว่าการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลองส่งเสริมให้พฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างชัดเจน

การจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มส่งผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย เนื่องจากกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มสามารถช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์และส่งเสริมการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างมาก โดยการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มประกอบด้วย 15 กิจกรรม ซึ่งเด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอนของการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ ธรรมสิริวัฒน์และ ปัทมาวดี เล่ห์มงคล (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่ม ในสถานรับเลี้ยงเด็กโฮเตค งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดกิจกรรมการเล่น เป็นกลุ่มในสถานรับเลี้ยงเด็กโฮเตค และเพื่อศึกษา

ผลของการใช้กิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่ม ที่มีต่อพัฒนาการ ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กโฮมเทค กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กโฮมเทค ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่ม จำนวน 16 แผน แบบวัดทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย และแบบบันทึกพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่มมีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมดีขึ้นและมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ทำให้ทราบถึงพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีความหลากหลายและแปลกใหม่และเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กปฐมวัยมากขึ้น
- 2) ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้มีจำนวนมากกว่าเดิม เพราะเด็กปฐมวัยแต่ละกลุ่มจะมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่แตกต่างกัน
- 3) ควรเพิ่มเติมวิธีการสอนหรือสาธิตก่อนทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้มรเทศนิควิธีวิธีการทำที่เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ง่ายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาผลการพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่ม
- 2) ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย
- 3) ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมกลางแจ้งที่มีผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ชุตติกานต์ เอี้ยวเล็ก อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย เป็นผู้ควบคุมรายงานวิจัย ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเมตตาเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ทำให้วิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณครูรัตนภรณ์ เครือยา และคุณครูพนม สมโภชน์ ที่กรุณาสละเวลา แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

หากวิจัยนี้ก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าใดๆ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้ร่างกายและสติปัญญาแก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ โดยผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสอนศิษย์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
จุฑาทิพย์ ธรรมสิริวัฒน์และ ปัทมาวดี เล่ห์มิ่งคล. (2559). **วารสารการวัดผลการศึกษา วิทยาลัยมหาสารคาม**. (พิมพ์ครั้งที่ 1) มหาสารคาม
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2549). **มารู้จักสมองของหนูหน่อยไหม**. กรุงเทพฯ : แสบปีแฟมมีลี.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

ณิชา ลิ้มตระกูล. (2562). พัฒนาการด้านสังคมในเด็ก สิ่งสำคัญที่พ่อแม่ไม่ควรละเลย.

(ที่มา : https://www.phyathai.com/article_detail/)

อริสา โสคำภา (2551). พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสป
ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ